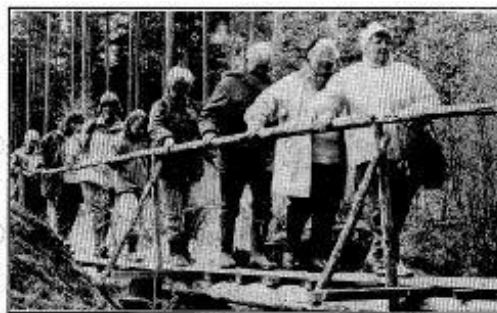

Fäbodvandring till Västervallen

Text och foto: Tord Bodin

ANNANDAG PINGST var åter dagen för Hille Hembygdsförenings årliga fäbodvandring. Färden gick till Västervallen, en gång i tiden en avlägset belägen vall på Oppalaskogen mellan Västerrönningen och Bosjön. Idag, när nybrutna bilvägen finns, är den gamla vallen lättåtkomlig för de flesta. Eftersom jag är född och uppvuxen i Oppala är den här vandringsleden av mycket stort intresse. Den var för mig, och alla andra för den delen, den enda leden som förutom vintervägarna ledde till Bosjön. Det var då mycket vanligt att helgerna tillbringades i någon av de stugor som finns vid sjön. Vandringen dit gick just efter fäbodstigen i sällskap med äldre som villigt delade med sig av minnen som var självupplevda efter denna vandringsled. Den gick då i en skog som var mycket tät och trolsk.

Det vore fel att trötta ut dagens läsare med gårdagens minnen, men nog var Fäbodspången, Krikberget och Västervallen höjdpunkter efter vandringsleden. På den tiden, ja det är faktiskt över trettio år sedan, då växte brandgula liljor på vallen, och husgrunderna, brunnen och källan med det friska vattnet var väl synliga utefter leden. När så den nybrutna vägen såg sitt ljus (på gott och ont), då lämnades den gamla fäbodstigen som trampats av generationer åt sitt öde; det gick ju att åka bil till sjön! Ja, det blev en lång inledning innan jag nu skall söka skildra årets vandring. Den började egentligen tidigt på våren, för där stod vi, Johnny, Johan, Anders och jag en kväll vid Västerrönningen med yxa, såg och sprayfärg. Nu skulle den gamla stigen få nytt liv. Vi röjde många kvistar och tog undan träd som i årtal försökt att för alltid utplåna stigen. Vi lyckades, fast arbetet slutade långt efter mörkrets inbrott. Så var då dagen kommen; en stor skara både yngre och äldre hade mött upp, precis som det skall vara när föreningen har sina aktiviteter. Det första målet var Fäbodspången. Nog var det med blandat mod som man äntrade den smala spången som leder över den vårstrida Oppalaån. Färden gick vidare och vi fick uppleva en bedövande vacker utsikt över vattenspegeln vid Törsmur och de nyutslagna björkarna alldeles som välkomnade oss tillbaka till vallen som var vårt nästa mål.

Vandring på spången över Oppalaån

Lars-Åke Forsström visar sitt album för Birger Andersson och Märta Andersson.

10-åriga Elin Nordin, Säljemar.

När vi anlände fram på förmiddagen utbröt en febril aktivitet hos en del för att hitta vad som döljde sig av husgrunder från den tiden då vallen brukades. Andra satte sig tysta för att om möjligt kanske höra kor och getters klockklang från flydda dagar, men allt förblev tyst, och det är väl inte så konstigt eftersom vallen lades ner år 1910. Den hade då anor från 1700-talet och var och förblev Oppalas största fäbod, liksom den tillhörde de största i socknen. På laga skifteskartan från 1907 finns ett tjugotal byggnader utmärkta, idag är inte några kvar. Den nedrasade kolan, som ännu kan ses, uppfördes sedan fäbodlivet upphört.

Det har berättats av pigor som varit på vallen att den utgjordes av en stor öppen plats med många grå stugor och uthus. Anders Ols hade den största stugan med två fönster som vette ut mot stigen. Det var för övrigt den enda stugan som var rödmålad. Vidare fanns ett litet potatisland och en stor vattensamling där korna drack. Denna dikades sedermera ut och ersattes av den brunn som ännu finns kvar. Trots fäbodjäsentornas målande bild över den då levande vallen, var det bara att inse det faktum, att något sådant får vi inte uppleva utan tvingas tillbaka till tystnaden. Det närmaste fäderna vi kom, var när Lars-Åke Forsström ur sin ryggsäck tog fram ett album med bilder tagna av Klara och Petrus Forsström. De var mycket tidiga fotografer i Oppala och de gjorde även själva sina bilder.

Vi fotograferade 10-åriga Elin Nordin från Säljemar på den sten som utgjorde bro till en av Forsströms stugor. Lars-Åke visade oss en bild Bengt Östlunds mormor Kristina Hillström står på samma sten, men då med stugan i stället för grova granar som bakgrund.

Vi fortsatte vandringen en bit för att nå ”kolarkojan”. Där satte vi oss, som i en enda stor familj, för att dryfta morgonen och förmiddagens upplevelser. Vi njöt av solen och den medhavda matsäcken innan det så småningom var dags för hemfärd. De som inte valde att gå stigen tillbaka kunde åka bil efter den nya vägen. Det gamla ordspråket gäller att ”det är inget ont som inte har något gott med sig”. Även en bilväg kan vara bra ibland när vi nutidens fäbodfolk blir trötta i fötterna. ☀

[Hillebygden, Nr. 2, 1994]